

KNAG Onderwijsdag 2017

Vrijdag 10 november 2017

CineMec Ede
Laan der Verenigde Naties

Rampen

Programma

- 08.45 Ontvangst, informatiemarkt
- 09.45 Plenair ochtendprogramma
 - Welkom en opening
 - Lezing door Jan Terlouw: *Pleidooi voor een betere wereld*
 - Lezing door Ilse van Liempt: *Externalisering migratiebeleid*
 - Lezing door Bernd Andeweg: *Rampen, relatie mensen en systeem Aarde*
- 11.20 Koffiepauze, informatiemarkt
- 11.45 Ronde A
- 12.45 Lunch, informatiemarkt
- 13.45 Ronde B
- 14.45 Koffiepauze, informatiemarkt
- 15.15 Ronde C
- 16.15 Borrel (met Teachmeet)

KNAG Onderwijsdag 2017

Rampen

In een wereld waar zeven miljard mensen wonen kan niet voorkomen worden dat zaken misgaan, op kleine of grote schaal, dichtbij of ver weg. Sinds mensenheugenis komen rampen voor, variërend van lokale overstromingen en aardbevingen tot wereldoorlogen en vluchtelingencrises. De connectie tussen mensen, maar vooral ook de relatie tussen natuur en mens speelt bij rampen een grote rol. Deze KNAG Onderwijsdag staat in het teken van rampen en het belang van aardrijkskunde om deze rampen te begrijpen, ermee om te gaan en hopelijk in de toekomst te voorkomen.

Pleidooi voor een betere wereld

Oud-politicus, natuurkundige en schrijver Jan Terlouw hield in december 2016 tijdens een uitzending van De Wereld Draait Door een pleidooi voor een betere wereld. Een verhaal dat op velen veel indruk maakte. Hij maakt zich grote zorgen om de uitputting van de wereld, zoals hij ook beschrijft in zijn novelle over het klimaat, *Kop uit 't zand*. In eerdere boeken stelt Terlouw ook politieke of milieuproblemen aan de orde. Hoewel de boeken meestal fictie zijn, bestaan de zorgen en problemen die Terlouw aankaart echt. Tijdens de KNAG Onderwijsdag deelt Terlouw zijn zorgen over de relatie tussen de mens en de aarde met u.

Externalisering van het migratiebeleid en de schaduwzijde van de EU-Turkijedeal

Op 18 maart 2016 maakten EU-lidstaten en Turkije afspraken om migratie via Turkije naar Griekenland te 'beheersen'. Door externalisering van grenscontroles proberen deze landen sindsdien de instroom naar Europa te verkleinen. Een argument om deze beslissingen te legitimeren is het tegengaan van mensensmokkel. De Europese Commissie beschouwt de afspraken als succesvol en gebruikt ze zelfs als voorbeeld voor het ontwikkelen van een kader om toekomstige afspraken over migratie te maken. Deze afspraken hebben verre gaande gevolgen voor de mensenrechten. Het 'beheersbaar' maken van migratie gaat bijvoorbeeld steeds vaker gepaard met het uitzetten van mensen naar onveilige landen. Ook mensensmokkel neemt niet af,

maar wordt steeds duurder en gevaarlijker. Gebaseerd op veldwerk met migranten die op verschillende plekken geconfronteerd worden met de EU-Turkijedeal houdt Ilse van Liempt (sociaal geograaf, Universiteit Utrecht) een aantal schaduwkanten van de deal tegen het licht.

Rampen en de relatie tussen de mens en het systeem aarde

Natuurverschijnselen zoals aardbevingen of vulkaanuitbarstingen worden pas een ramp als een samenleving in de buurt daarop niet is ingesteld. Typisch aardrijkskunde, waar de relatie tussen het systeem aarde en de mens die er woont bepalend is voor de gevolgen van zo'n natuurverschijnsel: loopt het met een sisser af of moet een beroep worden gedaan op (inter)nationale hulp? Geoloog Bernd Andeweg (Vrije Universiteit, Amsterdam) geeft een aantal uiteenlopende voorbeelden van deze relatie. Hij legt geologische oorzaken uit en koppelt die aan de sociaal-economische gevolgen. Daarbij: hoe kunnen mensen de gevolgen zo veel mogelijk tegengaan? En welke vernieuwingen zijn er in het onderzoek naar aardbevingen en vulkaanuitbarstingen?

Sessies en excursies

ABC

De letter voor het sessienummer in het programma verwijst naar de ronde waarin de sessie wordt gegeven.

Excursies

De excursies 101 t/m 103 starten in ronde B en lopen door in ronde C.

Informatiemarkt

Op de informatiemarkt kunt u zich laten informeren over nieuw lesmateriaal en ideeën opdoen om uw lessen te verrijken.

Vakinhoudelijk

A01 Schokgolven door Nederland. Padafhankelijkheid en veranderingskracht in beleid Mark Wiering (Radboud Universiteit Nijmegen)

Overstromingsrampen hebben Nederland vorm gegeven, daarvan getuigt het mooi vormgegeven nieuwe Biesbosch Museum maar weer. Rampen hebben daarnaast dikwijls geleid tot aanpassing van het waterbeleid. Misschien wel daarom roepen watermanagers: geef ons heden ons dagelijks brood en af en toe een watersnood. Rampen kunnen zorgen voor legitimatie van beleid, maar ook voor delegitimatie. Wat doen rampen met beleid? Hoe zit beleidsverandering en -stabiliteit eigenlijk in elkaar? In deze sessie wordt het waterbeleid (nu stabiel) naast het huidige energiebeleid in Nederland (nu dynamisch) gelegd.

A02 De uitdagingen voor landhervorming in (post)conflict situaties Mathijs van Leeuwen (Centrum voor Internationaal Conflict - Analyse & Management, Radboud Universiteit Nijmegen)

Een belangrijk onderdeel van langdurige gewelddadige conflicten wordt gevormd door geschillen over land(bezit). Door oorlog worden zowel de toegang tot als het bezit van land door elkaar geschud, maar oorlog zorgt ook voor een drastische verandering in hoe (stukken) land worden bestuurd. Deze problemen rondom bezit en bestuur van land hangen vaak nauw samen met andere conflicten in de maatschappij en hebben daardoor een grote invloed op de stabiliteit in een land. Intervenieren in land governance ligt daardoor politiek gevoelig. Terwijl het de bedoeling was om landbeheerpraktijken te verbeteren, resulteren hervormingen vaak in onbedoelde en onvoorspelbare uitkomsten. Daarnaast hebben de hervormingen een significante impact op de legitimiteit van de staat. Deze presentatie illustreert de toepasselijkheid van landproblematiek in door conflicten getroffen gebieden en de uitdagingen van hervormingen in land governance.

A03 Smart City: belofte, illusie en praktijk Frans Sengers (Universiteit Utrecht)

De introductie van nieuwe technologie biedt nieuwe kansen én nieuwe uitdagingen voor de toekomst van de stad. Smart City is een nieuw concept dat de laatste jaren populair is geworden bij beleidsmakers en in grote bedrijven. Deze lezing verduidelijkt wat de term Smart City precies betekent, waar deze ideeën vandaan komen en naar wat voor stedelijke toekomst dit wijst. Om dit te illustreren wordt gekeken naar voorbeelden van Smart City-projecten in binnen- en buitenland.

B04 Disaster Governance: sociaal-natuurlijke rampen in Nieuw Zeeland, Chili en Nederland Melanie Bakema (Rijksuniversiteit Groningen)

Rampen werden een lange tijd beschouwd als natuurverschijnselen. Echter, een gevaarlijke situatie als gevolg van extreme natuuromstandigheden ontstaat pas wanneer natuur en (kwetsbare) samenlevingen samenkomen. Deze dynamische interacties tussen mens en natuur

zijn tevens de ingrediënten van het ontstaan en de groei van een ramp. Het begrip van het concept ramp is daarom de laatste decennia gegroeid en verbreed van puur natuurrampen naar ook rampen als gevolg van menselijk handelen. Ondanks onze groei in kennis zien we jaar in jaar uit samenlevingen getroffen worden door rampen en vragen we ons af hoe deze rampen voorkomen kunnen worden. In haar promotieonderzoek keek Melanie Bakema naar het besturen van wederopbouwprocessen na rampen. De vraag welke publieke, private en maatschappelijke actoren wanneer welke rollen vervullen en verantwoordelijkheden hebben stond centraal. In deze sessie gaat zij in op de bestuurlijke processen in het omgaan met verschillende soorten rampen om transities te stimuleren naar meer duurzame en veerkrachtige samenlevingen. Deze inzichten zijn gebaseerd op drie casestudies die ze tijdens haar promotieonderzoek heeft gedaan naar 1) de aardbevingen in Christchurch, Nieuw-Zeeland; 2) het ISA-virus in de zalmindustrie in Chiloé, Chili; 3) de aardbevingen als gevolg van gaswinning in Groningen, Nederland.

B05 Migratie: meningen en feiten in een tijd van apocalyptische toekomstscenario's Leo Lucassen (Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis/Universiteit Leiden)

Vanaf de jaren negentig van de 20e eeuw is het thema migratie (en integratie) een steeds heter maatschappelijk en politiek hangijzer geworden. Ging het aanvankelijk nog vooral over de vermeende mislukte integratie van Turken, Marokkanen en Antillianen, na 9/11 is de nadruk steeds meer komen te liggen op het gevaar van de Islam en op het idee dat Europa wordt bedreigd door 'massa-immigratie'. Sommige politici nemen zelfs zonder schroom de term 'omvolking' in de mond om te waarschuwen tegen een scenario waarin Europa wordt overlopen door hordes Afrikanen en Arabieren. Maar wat zijn nou eigenlijk de feiten waarop dit Spengleriaanse ondergangdenken is gebaseerd? Waarom migreren mensen en wat zijn de effecten voor de samenlevingen die zij (al dan niet tijdelijk) de rug toekeren en die waar zij zich vestigen? Kende Nederland niet reeds vanaf de 16^e eeuw lange periodes van massa-immigratie en in hoeverre wijkt die af van de tegenwoordige tijd? Deze, en andere vragen zullen in deze lezing aan de orde komen, waarbij meningen systematisch tegenover de feiten worden geplaatst.

B06 Rampen en kaarten en rampen Reinder Storm (Bijzondere Collecties, Universiteit van Amsterdam)

De wereld van de historische cartografie is onbegrensd. De variatie is eindeloos, de gebruiksmogelijkheden zijn groter dan je denkt en oude kaarten zijn vaak gewoon ook heel erg mooi. Bovendien is iedereen gevoelig voor de unieke zeggingskracht van kaarten. Maar ook rampen en kaarten zijn moeiteloos met elkaar in verband te brengen. Soms zijn slecht gemaakte of ontworpen kaarten een ramp op zichzelf. Soms leidt het verkeerd gebruik van een kaart tot een ramp. Soms worden rampen in kaart gebracht – of worden gevolgen van rampen in een oogopslag verduidelijkt door middel kaarten. Aan de hand van voorbeelden en ervaringen wordt op dit onderwerp nader ingegaan. Daarbij wordt gebruik gemaakt van voorbeelden uit de formidabele atlas- en kaartencollectie van de Universiteit van Amsterdam.

C07 Stedelijk geweld en de (beeld)vorming van de Franse banlieues

Luuk Slooter (Universiteit Utrecht - UGlobe, Utrecht Centre for Global Challenges)

De Franse voorsteden hebben al decennialang een slechte reputatie. Ze worden veelvuldig in verband gebracht met bittere armoede, torenhoge werkloosheid en stigmatisering. Maar ook met autobranden, rellen en criminaliteit. Sinds de reeks recente aanslagen in Frankrijk stellen sommigen dat het 'broedplaatsen van terrorisme' zijn. Is dat terecht? En hoe is de (beeld)vorming van de banlieues door de jaren heen veranderd? Hoe zijn de grenzen tussen 'wij' en 'zij' en tussen 'hier' en 'daar' ontstaan en verhard? Op basis van langdurig verblijf en onderzoek in een Noord Parijse voorstad zal Luuk Slotter tijdens deze lezing inzicht geven in de complexe problematiek van voorstedelijk Frankrijk.

C08 Politiek en religie in Brazilië

Valentijn Ebbers

Brazilië gaat al lange tijd gebukt onder een economische en politieke crisis. Binnen het traditioneel katholieke land spelen evangelische groeperingen, zoals bijvoorbeeld de Pinkstergemeente, hier handig op in. Ondanks een formele scheiding tussen politiek en religie vervult geloof een steeds prominenter rol in Brazilië. In deze sessie wordt de huidige politiek-economische situatie geschetst en wordt de rol van de evangelische kerk in de recente Braziliaanse politieke ontwikkelingen geduid.

Onderwijs

A09 Toetsen, hogere orde denkvaardigheden en het schoolexamen

Erik Bijsterbosch (Hogeschool Windesheim), Edith Rooseboom (Vechtdal College Ommen), Jan-Willem Essenburg (Corlaer College Nijkerk) & Willem Terpstra (CSG Bogerman, Sneek)

Hoe kun je als docent toetsitems maken voor schoolexamens vmbo die niet alleen een beroep doen op reproductie, maar ook hogere denkvaardigheden als begrijpen, toepassen en evalueren? Hoe moeten die toetsitems eruitzien? Aan welke voorwaarden moeten die toetsitems voldoen? En, hoe zou je die kunnen beoordelen? In deze sessie voor docenten in het vmbo gaan we aan de slag met deze vragen. De sessie wordt mede verzorgd en begeleid door drie docenten aardrijkskunde uit het vmbo die in het voorjaar van 2017 hebben deelgenomen aan een professionaliseringsprogramma rondom dit vraagstuk. In deze sessie oefen je met het maken van een toetsitem voor het schoolexamen dat een beroep doet op één van de hogere orde denkvaardigheden. Deelnemers wordt gevraagd om enkele bronnen mee te nemen naar de sessie die gebruikt kunnen worden bij het maken van het toetsitem.

Doelgroep: docenten bovenbouw vmbo

A10 Geografisch nieuws in de klas

Gotze Kalsbeek & Mathijs Booden (Universiteit van Amsterdam)

Een sessie over het gebruik van geografisch nieuws in de klas, van de man achter Geobronnen. Waar haal je nieuws vandaan (blogs, scoop-it, twitter), welke geografische aspecten haal je naar boven en met welke vakdidactische inzet (aanpak en werkvormen) breng je het nieuws. Deze sessie sluit aan bij het thema van de Onderwijsdag 'Rampen' en de regionale toepassingen van het huidige eindexamen. Dus van Armero tot Mocoa. Maar ook is er aandacht voor vakdidactiek, zoals vakdidactische vragen en een vakdidactische aanpak van (nieuws)bronnen.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

A11 Gaming voor een slimme en leefbare stad

Tim Favier (Universiteit Utrecht) & Taco Bosdijk (Ministerie van Infrastructuur en Milieu)

De invoering van de nieuwe Omgevingswet heeft grote implicaties voor de ruimtelijke ordening en de manier waarop wij met onze leefomgeving omgaan. De wet vervangt tientallen bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water en natuur, en zorgt voor een integrale benadering met meer ruimte voor particuliere initiatieven. Sinds kort is er een serious game beschikbaar om leerlingen bekend te maken met de algemene regels in het nieuwe ruimtelijke orderingsbeleid. De game is een combinatie van een inrichtingsgame zoals Sim City en een discussiespel, en richt zich op ruimtelijke vraagstukken in de stedelijke omgeving. Leerlingen spelen de game op hun eigen smartphone. Maar om een hoge score te kunnen behalen moeten ze met elkaar in discussie gaan, maatregelen tegen elkaar afwegen en aandacht besteden aan zowel individuele belangen als algemene leefbaarheidsdoelen. Deze workshop bestaat uit een presentatie over de veranderingen in het Omgevingsrecht (waaronder ruimtelijk orderingsbeleid), het uittesten van de game en discussie over hoe je de game het beste kunt toepassen in de klas.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

A12 Waterbewustzijn in de polder

Adwin Bosschaart (Hogeschool van Amsterdam)

Nederlanders zijn zich niet meer bewust van wat er allemaal nodig is om Nederland bewoonbaar te houden. Dat was in 2014 de uitkomst van het rapport van de OESO over waterbeheer in Nederland. Met het waterbeheer zelf zit het wel goed, maar het waterbewustzijn vormt het probleem. Dat zal voor onze leerlingen niet anders zijn. Inmiddels doen we er van alles aan om leerlingen bewust te maken van overstromingsgevaar. Maar hoe maak je leerlingen bewust van de oorzaken van wateroverlast en watertekort? Met andere woorden, hoe maak je de gevolgen van klimaatverandering concreet? Dat begint bij het waterbeheer in hun eigen omgeving. In laag Nederland is dat het waterbeheer in de polder. Deze sessie laat je ervaren hoe je met gebruikmaking van informatie van het waterschap, waterbeheer in de eigen polderomgeving op verschillende manieren concreet kunt maken.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw vmbo/havo/vwo

A13 10 redenen om (Q)GIS in de les (te gaan) gebruiken

Willem Korevaar & Richard Duivenvoorde (EduDigi)

Geografische Informatie Systemen zijn al jaren gemeengoed in bedrijfsleven en overheden. Wordt het niet eens tijd om daar in het aardrijkskundeonderwijs meer aandacht aan te besteden? Geografen zijn bij uitstek vaklieden die met kaarten werken. Waarom dan niet met een GIS. In deze sessie demonstreren Willem Korevaar en Richard Duivenvoorde (Nederlandse QGIS Community) verschillende mogelijkheden van het programma en noemen in ieder geval tien redenen om er mee in de klas aan het werk te gaan. Ook wordt er aandacht besteed aan de ontworpen leerlijn QGIS (onderbouw) en eigen onderzoek in de bovenbouw. Het is vervolgens aan de deelnemers om te beslissen om er ook mee aan de slag te gaan en aan wie kan dan beter hulp gevraagd worden dan aan deze experts?

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

FOTO: @AC_PROEVEN/TWITTER

B15 Culinaire Geografie: Aardrijkskunde próeven

Tim Schuring (Hogeschool Utrecht)

Een proeverij (ook letterlijk) van eetbare aardrijkskunde-proeven en werkvormen voor in de klas. De proeven zijn voornamelijk fysischgeografisch van aard, maar er zullen ook enkele sociaalgeografische onderwerpen op het menu staan. Tijdens deze sessie worden geografische processen en concepten met behulp van voedsel uitgelegd. Alvast een voorproefje op het menu: een aperitief van chemische verwerking met snickers, gevolgd door een salade van migrantengroepen, gesteentekringloop van chocolade, dropveter demografische transitie en welk gerecht levert cola met behangplaksel op? Of toch liever een ondergrondontbijt als starter van het veldwerk? Enkele kookboekrecepten voor mee naar huis, maar voornamelijk een inspiratiesessie om de culinair geograaf in uzelf aan te wakkeren. Culinaire geografie: aardrijkskunde was nog nooit zo lekker!

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

B16 Jeugdboeken in de aardrijkskundeles

Marieke Kleinhuis, Fedor de Beer (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) & Wouter van den Berg (Sint Joriscollege, Eindhoven)

Het aanleren van aardrijkskundige kennis is natuurlijk nooit een doel op zich. We verwachten dat leerlingen deze kennis ook kunnen toepassen op dat wat er in de echte wereld gebeurt. Hiervoor gebruiken we krantenartikelen, nieuwsitems, films. Maar ook boeken zijn voor dit doel bij uitstek geschikt, en niet slechts voorbehouden aan de sectie Nederlands. De jury van de Glazen Globe heeft heel veel boeken met een aardrijkskundig thema gelezen, maar hoe kun je deze boeken inzetten in de les? Als naslagwerk, voor inleving, discussie, het laten toepassen van aardrijkskundige kennis, en zelfs een praktische opdracht of profielwerkstuk? Het kan allemaal! In deze workshop zullen we hiervan vooral praktische voorbeelden laten zien en laten ervaren. En natuurlijk is er ook ruimte om ideeën en ervaringen uit te wisselen met elkaar.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

A14 Rampen? Ervaar ze met heel je lijf

Chris Diederiks & Cathelijne de Busser (Rijksuniversiteit Groningen)

De 'embodied learning theory' stelt dat je kennis en begrip niet alleen opdoet door cognitieve activiteiten, maar ook door activiteiten die een beroep doen op lichamelijke activiteiten (motoriek en zintuigen). Deze theorie is de laatste jaren internationaal sterk in opmars, maar nog nauwelijks toegepast op aardrijkskunde. In deze workshop maak je lichamen én cognitief kennis met een aantal aardrijkskundige werkvormen die gebaseerd zijn op de 'embodied learning theory'. Centraal bij de werkvormen staat het thema 'Rampen', maar met een beetje creativiteit kun je de theorie ook op andere thema's toepassen.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

B17 Migratie en Storymaps

Tim Favier & Laura van den Bosch (Universiteit Utrecht)

De werkelijkheid en het algemene beeld over migratie lopen vaak sterk uiteen. Recent onderzoek, van onder andere Joris Schapendonk, heeft inzicht gegeven in migratie vanuit het perspectief van Afrikaanse migranten, door een groot aantal migranten te volgen over enkele jaren tijd. Sinds kort zijn een aantal persoonlijke verhalen van de gevolgte migranten inzichtelijk gemaakt in storymaps. Dit zijn online GIS-applicaties met foto's en verhalen die gekoppeld zijn aan een locatie. Leerlingen kunnen zelf de route van een migrant volgen, en zo inzicht krijgen in de motivatie van de migranten, de keuzes die ze hebben gemaakt en de barrières die ze zijn tegengekomen. In deze workshop ga je zelf kijken naar deze storymaps en discussieer je mee over hoe de persoonlijke verhalen ingezet kunnen worden om leerlingen een realistisch beeld te laten ontwikkelen over migratie. Daarnaast ga je zelf zo'n storymap maken met behulp van een gratis online GIS-applicatie. Neem je laptop (voorkeur) of tablet mee!

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

B18 HAZAGORA: overleef jij de volgende geo-ramp?

Een educatief spel over gevaren

Sophie Mossoux & Sam Poppe (Vrije Universiteit Brussel)

Niets leuker dan op een winteravond met je vrienden een avondje gezelschapsspellen te spelen bij het haardvuur. Gezellig wat tijd met elkaar doorbrengen. Zonder het te beseffen, verbeter je je beslissingsvermogen en werk je aan je cognitieve- en sociale vaardigheden. Spellen hebben dus meer te bieden dan alleen gezelligheid. We spreken van een educatief spel als het spel de bedoeling heeft om kennis over te dragen of een vaardigheid aan te leren. Met de kracht van educatieve spellen in het achterhoofd, hebben onderzoekers van de Vrije Universiteit Brussel (vakgroep geografie) 'Hazagora' ontwikkeld. Het doel van dit spel is om mensen bewust te maken van de complexe geologische processen die geo-rampen kunnen veroorzaken. Tijdens deze interactieve lezing nemen Sophie Mossoux en Sam Poppe u mee in de keuzes die gemaakt zijn om het spel te ontwikkelen.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

FOTO: @VTNSCHIPPX/TWITTER

B19 Hoe denken leerlingen over klimaatverandering?

Adwin Bosschaart (Hogeschool van Amsterdam)

Het onderwerp klimaatverandering is overal. Het is dan ook logisch dat het niet meer is weg te denken uit de aardrijkskundeles. Maar hoe geven we er les over en met welk doel? Als je niet oppast worden leerlingen overladen met rampscenario's die uitzichtloos zijn. Vandaar dat het zinvol kan zijn om niet alleen aandacht te besteden aan kennis en inzicht over dit onderwerp, maar ook meningen en attitudes er bij te betrekken. Omdat het onderwerp zoveel maatschappelijke aandacht krijgt, hebben leerlingen er vaak al een mening over. En welke rol speelt dan de aardrijkskundeles? Wordt er vooral aandacht besteed aan de achtergronden of aan de wijze waarop leerlingen zelf bij kunnen dragen aan het tegengaan van verdere klimaatverandering? Deze sessie laat zien welke rol kennis en andere factoren spelen bij de vorming van attitudes t.a.v. klimaatverandering en klimaatgedrag. Daarnaast geeft deze sessie handvatten om meningen en attitudes aan de orde te stellen.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

B20 Geo Future School

Hanneke Russchen (KNAG) & Rob Adriaens (CSG het Streek, Ede)

Vorig schooljaar is Geo Future School gestart: vakoverstijgend en toekomstgericht onderwijs rondom grote vraagstukken die spelen op het gebied van klimaatverandering, gezondheid, energie en geopolitiek. Deze sessie gaat in op de vele mogelijkheden die dit type onderwijs biedt voor uw school. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de mogelijkheid om meer formatief te toetsen, om de creativiteit van leerlingen meer aan te spreken en om hen echte 'producten' te laten maken. Geo Future School kan daarnaast de samenwerking tussen docenten van verschillende vakken een impuls geven en er zijn volop mogelijkheden om te komen tot meer gepersonaliseerd leren. Veel aandacht dus voor de didactiek achter Geo Future School en de mogelijkheden die het biedt voor scholen. Uiteraard wordt ook stilgestaan bij nieuwe modules. De sessie is geschikt voor docenten die al bezig zijn met Geo Future School, maar ook voor hen die zich willen oriënteren.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw vmbo/havo/vwo

C21 Geo-Olympische toetsen en veldwerk in de klas

Henk Ankoné, Alice Peters (Aardrijkskunde Olympiade/Twickel College Hengelo) & Tim Schuring (Aardrijkskunde Olympiade/Hogeschool Utrecht)

Tijdens de Internationale Geografie Olympiade (iGeo) maken de deelnemers een schriftelijke toets, een veldwerk en een multimedia-toets. De sprekers nemen u in deze sessie mee in de wereld van internationale toetsen en de beoordeling van geografische kennis van studenten uit meer dan 45 verschillende landen (en evenzeveel verschillende aardrijkskunde curricula). Speciale aandacht is er voor het veldwerk. De sprekers geven een praktijkvoorbeeld hoe dit internationaal veldwerk in uw eigen schoolomgeving is te implementeren. Na deze sessie gaat u naar huis met een USB-stick vol met toets- en veldwerkinspiratie van voorgaande internationale olympiades.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw havo/vwo en tweetalig aardrijkskundeonderwijs

C22 Organiseer de GEObattle op jouw school

Frans Westerveen, Rik Wiegink & Johan Nawijn (Stuurgroep GEObattle)

De GEObattle is een wedstrijd voor teams (van vier leerlingen) uit het basisonderwijs, die een aardrijkskundige wedstrijdmiddag spelen op een school voor voortgezet onderwijs. Op deze middag spelen de teams vijf battles en een ontwerpwedstrijd. Naast een introductie over de GEObattle en uitleg over de organisatie, ervaar je zelf hoe competitief, leerzaam en leuk de battles zijn. De bestanden zijn volledig gratis voor de organiserende scholen. De GEObattle is een mooie promotie voor het aardrijkskundeonderwijs, ook bij u op school. Dit schooljaar is er naast de lokale GEObattles, bijvoorbeeld op uw school, ook een Nederlands Kampioenschap.

Doelgroep: docenten vo

C23 Hazard management in de klas met geo-ICT

Mathijs Booden & Gotze Kalsbeek (Universiteit van Amsterdam)

In hazard management komt alles uit aardrijkskunde samen: tektoniek, klimaat, welvaart, ongelijkheid en ruimtelijke planning. Geen betere manier dus om leerlingen geografisch aan het denken te zetten. Deze workshop laat zien hoe leerlingen met geo-ICT zelf hazards in kaart kunnen brengen en nadenken over oplossingen. Een web-GIS om ontbossing en bosbranden in kaart te brengen, Google Earth om een risicoanalyse te maken van aardverschuivingen of pyroklastische stromen, augmented reality om fysische processen inzichtelijk te maken met de AR-sandbox, en meer. We draaien weer een carousel, zodat je alles kunt uitproberen. Uiteraard kun je het materiaal gelijk meenemen en uitproberen. De praktische opdrachten zijn toegespitst op echte plaatsen in Zuid-Amerika en Brazilië en daarmee direct in de klas of het computerlokaal toepasbaar.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw havo/vwo

C24 YouTube video's (niet) in de klas

Theo Peenstra (Hogeschool Windesheim)

Visualisatie is een krachtige manier om leerstof aan te bieden. Maar hoe optimaliseer je nu een visualisatie? Naar aanleiding van enkele professioneel opgenomen lessen, ging Theo Peenstra zelf verder experimenteren met een eigen YouTube-kanaal. Hij had een paar voorwaarden: het moest technisch laagdrempelig zijn en voldoen aan belangrijke leerprincipes. De voorbeelden op Theo's YouTube-kanaal zijn daarom gemaakt met alleen Moviemaker en PowerPoint en de video's zijn kort en eenvoudig. In de sessie komen de onderliggende leerprincipes aan de orde en hoe die in de video's zijn verwerkt. En waar dat wringt, want een visualisatie met video of animatie is niet de oplossing voor alles. De sessie heeft twee doelstellingen. Allereerst het bewuster inzetten van video's als lesmateriaal. Daarnaast wil het de deelnemers handvatten geven om zelf video's te maken, als voorbereiding van de leerlingen op een les of als voorbeeld voor videoproducties die leerlingen maken.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw vmbo/havo/vwo

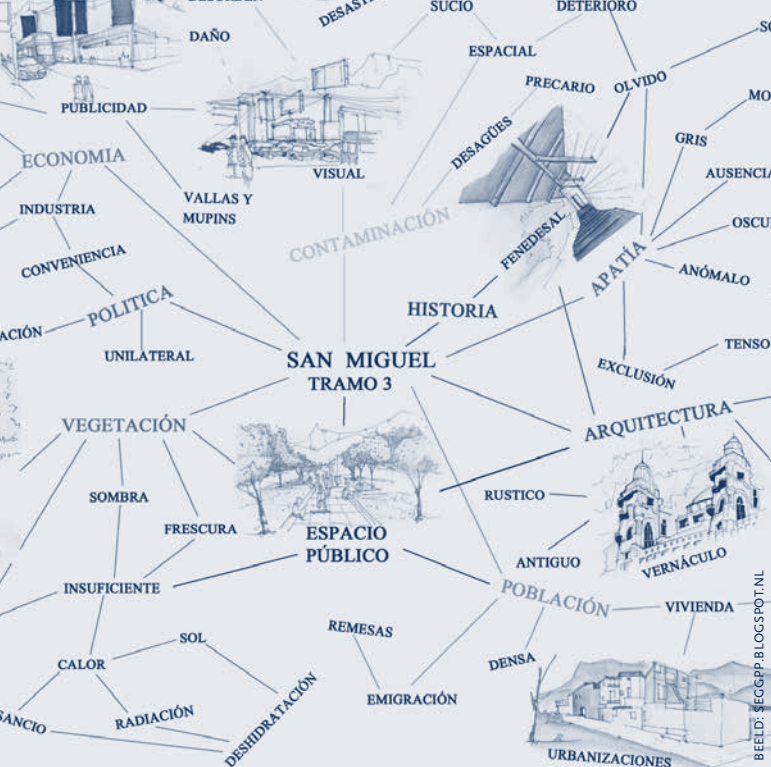

C25 Van lesboek naar werken vanuit doelen

Ilona Wevers & Reinier Geurts (Doelgerichte lessen)

Ilona Wevers en Reinier Geurts hebben een eigen lesmethode ontwikkeld (voor aardrijkskunde bovenbouw en mens- en maatschappij onderbouw) waarbij ze niet werken vanuit een lesboek, maar vanuit doelen. Per les werken leerlingen een doel uit en leggen dat digitaal vast. Leerlingen construeren op deze manier hun eigen begrip van de werkelijkheid. Dit dient als basis voor de toepassings- en verdiepingsopdrachten tijdens de lessen. Tijdens deze leeractiviteiten wordt efficiënt gebruik gemaakt van alle mogelijkheden die ICT biedt, waaronder een nieuwe digitale leeromgeving Simulise.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

C26 Beeldvorming Brazilië en Zuid-Amerika

Hans Palings (Fontys Lerarenopleiding Tilburg, Universiteit Utrecht)

In het nieuwe examendomein Brazilië (havo) en Zuid-Amerika (vwo) is een plekje ingeruimd voor beeldvorming. Leerlingen moeten hun eigen beeld en andere beelden van Brazilië en Zuid-Amerika kunnen beschrijven en aangeven hoe dergelijke beelden tot stand komen. Begrippen als mental map, stereotype, perceptie en geografisch beeld spelen daarbij een rol. Het thema beeldvorming lijkt op het eerste gezicht minder gripbaar in vergelijking met andere onderwerpen in het examenprogramma. Juist in dat minder grijpbare ligt de uitdaging om het voor leerlingen interessant te maken en er tegelijkertijd voor te zorgen dat het echt aardrijkskunde blijft. In deze workshop gaan we aan de slag met concrete werkvormen die leerlingen stimuleren om na te denken over beelden van gebieden en de wijze hoe die tot stand komen.

Doelgroep: docenten bovenbouw havo/vwo

Teachmeet

Judith Peeters & Kimberley Vonk (bestuur onderwijs KNAG)

Tijdens de borrel kun je met de Teachmeet de dag gezellig afsluiten en tegelijk met collega's nieuwe ideeën uit de praktijk delen. Meld je aan als spreker om in een informele setting in 6 minuten te laten zien hoe jij je leerlingen motiveert, leert en voorbereidt op de toekomst. Bijvoorbeeld met een mooie werkvorm of spannend onderzoek. Je bent in goed gezelschap: onder de sprekers zijn in ieder geval Adam Lenaerts - over lesgeven zonder cijfers met Google Classroom - en Dirk van der Linden - over zijn lessenserie over het vluchtelingenvraagstuk. Maar je kunt natuurlijk ook gewoon komen kijken.

Als je een presentatie wilt geven tijdens de Teachmeet kun je je opgeven bij Judith Peeters (jempeters@casema.nl) of Kimberley Vonk (k.vonk@bnc.nu). Als deelnemer aan de Onderwijsdag kun je ook op de dag zelf aansluiten. De Teachmeet vindt plaats tijdens (en dichtbij) de borrel. Doe mee!

Methoden & uitgevers

(Het KNAG is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de teksten)

A27 De dag waarvan je wist dat hij zou komen Pieter Fock & Roy Eysbach (ThiemeMeulenhoff)

De Tsunami in Japan. De sprong van Felix Baumgartner. De kroning van Willem-Alexander. Er zijn van die bijzondere momenten waarvan je nu nog precies weet waar je die dag was en wat je toen deed. Zo'n bijzonder moment hebben we ook tijdens deze KNAG Onderwijsdag voor u in petto. Met een compleet nieuwe aanwinst voor het aardrijkskundeonderwijs. Waarmee we het verhaal van de echte wereld voor iedereen bereikbaar maken. Zodat u nog jaren later kunt zeggen dat u erbij was, tijdens de KNAG Onderwijsdag 2017...

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

A28 Hoe kun je het wereldbeeld van leerlingen verbeteren? Falco Zwinkels (Malmberg)

Een van de doelen van het schoolvak aardrijkskunde is het ontwikkelen van een geografisch beeld van ruimtelijke verschijnselen in de wereld. Een geografisch beeld is gebaseerd op geografische feiten. Van de meeste regio's hebben we echter geen goed geografisch beeld. We beschikken over een mentaal beeld (mental map), gebaseerd op eigen ervaringen en onze beperkte kennis van een gebied. In deze sessie gaan we aan de slag met een aantal oefeningen om onze eigen mental map vast te stellen. Hoe is het gesteld met het wereldbeeld van docenten aardrijkskunde? Vervolgens bespreken we manieren waarop je het geografisch wereldbeeld van je leerlingen kunt verbeteren. Daarbij maken we gebruik van zowel pen en papier als adaptieve leertechnologie.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

A29 De digitale Bosatlas (Kleine en Grote) Otto Venema (Noordhoff Atlasproducties)

Wat is de meerwaarde van de volledig digitale Bosatlas. Voor u als docent wordt het presenteren van kaarten veel eenvoudiger. Met De digitale Bosatlas kunnen u en uw leerlingen een

stap verder zetten in het concretiseren en analyseren van kaarten. Tijdens de workshop laten we zien wat er allemaal mogelijk is met De digitale Bosatlas en welke concrete opdrachten er allemaal mee uitgevoerd kunnen worden.

Doelgroep: docenten onder- en bovenbouw vmbo/havo/vwo

B30 Het integrale waterbeleid in uw dagelijkse lespraktijk Alice Peters (ThiemeMeulenhoff) & Marga Limbeek (Waterschap Rijn en IJssel)

De nieuwe regio's in domein D van het examenprogramma voor de bovenbouw havo en vwo, Brazilië en Zuid-Amerika, hebben veel aandacht gehad. Dit waren ook de eerste katernen van de vijfde editie van De Geo voor de bovenbouw havo en vwo die we vorig jaar hebben gepresenteerd op de KNAG Onderwijsdag. Deze nieuwe regio's zijn echter niet de enige verandering het examenprogramma. Voor domein E, Leefomgeving, is er ook het een en ander veranderd in het examenprogramma. In het huidige examenprogramma neemt bijvoorbeeld het overstromingsgevaar van de grote rivieren een prominente plaats in. Het project Ruimte voor de Rivier nadert echter zijn

atlas. Alle kaarten zijn ook in Google Earth te bekijken. De atlas vertelt bovendien het hele geografische verhaal: geen kaart te veel, geen kaart te weinig. De atlas is ontwikkeld voor alle niveaus en alle leerjaren van het voortgezet onderwijs.

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

B32 **Ontdek de nieuwe buitenLand voor vmbo bovenbouw** Arthur Venhoven (Noordhoff Uitgevers)

Vanaf komend schooljaar kunt u werken met de nieuwste buitenLand voor vmbo bovenbouw! Een grondige herziening op basis van vele gesprekken, testen en ervaringen leidde tot een methode die actueel is en perfect voorbereid op het eindexamen. De nieuwe indeling in jaardelen en verschillende niveaus maakt buitenLand zeer overzichtelijk. Ook is de leerstof beter behapbaar en duidelijker gestructureerd. Het nieuwe adaptieve digitale platform maakt gepersonaliseerd leren mogelijk. En met op de lesstof afgestemde video's en animaties helpen wij u om uw leerlingen extra te motiveren voor het mooiste vak. Nieuwsgierig geworden? Zorg dat u bij deze sessie aanwezig bent!

Doelgroep: docenten bovenbouw vmbo

C33 **De Geo vmbo bovenbouw maakt grenzen en identiteit leuk** Tommy Wieringa (ThiemeMeulenhoff)

Grenzen, een voortdurende bron van spanning. In de positieve zin als in zinderend en als in 'voortekenen van mooie verwachtingen'. Maar ook in de negatieve zin, als in conflict of verwijdering. Grenzen roepen ook vragen op. Waarom liggen ze hier en niet ergens anders? Wat is er aan de overkant? En als je daar staat, wat denk je dan over deze zijde? Grenzen brengen scheidingen aan, soms logische en soms volledig willekeurige. Ze lopen op plekken die je verwacht. Of ze verrassen je met hun plotselinge aanwezigheid. Soms liggen ze ergens al tijden en wachten alleen nog maar op het moment dat jij ze ontdekt. Bijvoorbeeld die onzichtbare varianten die ergens door je wijk of stad lopen. Grenzen kunnen een bron van vreugde en van verdriet zijn. In andere gevallen is het niet meer dan een administratief gegeven waar niemand meer naar omkijkt. Kortom, de grens is bijna altijd spannend. In onze ogen is er dan ook geen enkele reden waarom het onderwerp

'grenzen en identiteit' niet ook voor de vmbo leerlingen spannend kan zijn. Dat laten wij zien in onze nieuwe editie van De Geo voor de bovenbouw van het vmbo. En om uzelf de nodige inspiratie te geven voor dit mooie onderwerp komt Tommy Wieringa zijn grensavonturen met u delen.

Doelgroep: docenten bovenbouw vmbo

C34 **De wereld van gaswinning in Bolivia** Martin de Wolf (Malmberg)

Eind jaren negentig werden in Bolivia grote aardgasvelden ontdekt. De aardgasproductie in het land steeg daarna spectaculair. In 2006 werd de linkse boerenleider Evo Morales als nieuwe president van Bolivia geïnstalleerd. Onder zijn bewind werden hervormingen doorgevoerd om de discriminatie van de inheemse bevolking te beëindigen. Ook nationaliseerde hij de gaswinning. De opbrengsten van het aardgas stroomden rechtstreeks de nationale schatkist in. Het beleid van Morales is in eigen land niet onomstreden. Het legt de tegenstellingen bloot tussen inheemse bevolkingsgroepen enerzijds en mestiezen en Europeanen anderzijds. Ook de regionale verschillen tussen het departement Santa Cruz en de rest van het land worden zichtbaar. In deze sessie wordt de gaswinning in Bolivia als voorbeeld van een grondstofconflict in Zuid-Amerika besproken en blikken we vooruit naar 2019. Dan zal Bolivia een nieuwe president kiezen en mogelijk een andere koers gaan varen.

Doelgroep: docenten bovenbouw vwo

C35 **140 jaar De Bosatlas** Tjeerd Tichelaar (Noordhoff Atlasproducties)

Dit jaar bestaat De Bosatlas 140 jaar. Toen onderwijzer P.R. Bos in 1877 de Schoolatlas der geheele aarde maakte, had hij nooit kunnen bedenken dat deze zou uitgroeien tot de meest gebruikte schoolatlas waar inmiddels vele generaties in Nederland mee zijn opgegroeid. Tijdens deze workshop nemen we u graag mee in de 140 jaar. Welke (redactionele) veranderingen hebben er plaatsgevonden? Hoe wordt De Bosatlas anno nu gebruikt in het onderwijs?

Doelgroep: geen specifieke doelgroep

C36 **Ontdek de nieuwe buitenLand voor de onderbouw** Arthur Venhoven (Noordhoff Uitgevers)

Nieuw! De gloednieuwe buitenLand voor de onderbouw. Samen met u zijn we tot nieuwe inzichten gekomen en die hebben geleid tot een volledig geactualiseerde methode met tal van vernieuwingen. Met zes verschillende niveaus én veel differentiatiemogelijkheden bent u gegarandeerd van een methode die altijd aansluit op het niveau van uw leerlingen. Het nieuwe digitale platform maakt gepersonaliseerd leren mogelijk. Het vak aardrijkskunde komt meer tot leven met de vele interactieve bronnen. Ervaar het tijdens deze workshop!

Doelgroep: docenten onderbouw vmbo/havo/vwo

voltooiing. In het nieuwe programma is dit overstroomingsrisico daarom geplaatst in het kader van het integrale waterbeleid. We nemen u in deze workshop mee in de inhoud van dit recente beleid. Daarnaast maken we inzichtelijk hoe u dit onderwerp kunt terugvinden in de nieuwe katernen voor Wonen in Nederland voor havo en vwo en hoe u dit onderdeel van onze methode kunt gebruiken in de dagelijkse lespraktijk. Natuurlijk lichten we ten slotte ook kort de andere wijzigingen in de nieuwe katernen Wonen in Nederland toe.

Doelgroep: docenten bovenbouw havo/vwo

B31 **Een nieuwe atlas voor het voortgezet onderwijs** Maarten Boddaert (Boddaert Geoproducties)

Eindelijk valt er wat te kiezen! Voor het voortgezet onderwijs heeft Boddaert Geoproducties een compleet nieuwe digitale atlas ontwikkeld. Deze digitale atlas vormt vanaf schooljaar 2018/2019 hét alternatief in het voortgezet onderwijs. De atlas is geschikt voor tablet, laptop en digitaal schoolbord. Maarten Boddaert neemt je mee in het gebruiksgemak en de slimme navigatie van de

Excursies

BC101 **Blauwe Kamer** Utrechts Landschap

De Blauwe Kamer is een van de eerste natuurontwikkelingsgebieden langs de grote rivieren. Het water van de Nederrijn heeft er vrij spel. De zomerdijk is in 1992 afgegraven, zodat het gebied regelmatig overstroomt. Het gebied van het Utrechts Landschap heeft tevens een unieke ligging aan de voet van de Grebbeberg. Het gebied kent daardoor zowel dynamiek en overstromingsinvloeden vanuit de rivier als het uittreden van kwel van de hoge gronden. Het gebied trekt bijzondere planten en dieren aan. In de Blauwe Kamer staan restanten van een steenfabriek. Deze fabriek bakte tussen 1890 en 1975 bakstenen van rivierklei. In de hoogtijdagen na de Tweede Wereldoorlog verlieten iedere week 500.000 stenen de fabriek. Tegenwoordig gebruiken Konikpaarden, grootoorvleermuizen en wilde bijen de ruïnes om in te schuilen. Tijdens de excursie wordt een multimedialinkbeeld vertoond en gaat u daarna onder begeleiding van een gids het veld in.

BC102 **Gebiedsontwikkeling op voormalige kazerneterreinen: de Veluwe Poort** Cécile Kerssemakers (Gemeente Ede, projectbureau Veluwe Poort)

De gemeente Ede ontwikkelt de Veluwe Poort: een nieuwe woon- en werkomgeving met een aantal zeer bijzondere kenmerken. Het heeft een unieke ligging direct aan de Veluwe, een prachtige sfeer door historisch militair en industrieel erfgoed en het is gelegen bij het intercity station Ede-Wageningen. Als onderdeel van deze gebiedsontwikkeling worden op de 106 hectare voormalige kazerneterreinen meer dan duizend woningen gebouwd en 50.000 vierkante meter aan (rijks)monumenten herontwikkeld. Grote, oude bomen maken dat de nieuwe woningen al in een groene omgeving staan. Een prachtig gebied om te wonen. Benieuwd hoe zo'n grootschalige gebiedsontwikkeling wordt georganiseerd? Tijdens deze excursie neemt de gemeente je mee door het gebied en vertelt over de ontwikkeling.

BC103 **Kenniscampus Ede** Edo Müller & Frits Dimmendaal (Gemeente Ede)

Kenniscampus Ede is een ruimtelijke concentratie van hbo, mbo en vmbo-instellingen die nauw samenwerken en in de toekomst onderwijs geven aan 12.000 studenten en leerlingen. De locatie ligt in de Foodvalley en rechtstreeks aan de KennisAs Ede-Wageningen. Opleidingen sluiten aan bij het bedrijfsleven en onderzoeks- en andere onderwijsinstututen in de regio FoodValley. De campus biedt studentenhuysvesting en deze zomer is de bouw gestart van Topsporthal Ede. Onderwijs, sport, huisvesting, innovatieve bedrijvigheid (voor en door studenten en scholieren) en wijkvoorziening worden op elkaar afgestemd en waar mogelijk gedeeld. Tijdens deze excursie leidt de gemeente Ede de deelnemers rond op de Kenniscampus en wordt er verteld over de (ruimtelijke) afstemming van functies binnen de campus en de positie in en verbinding met Foodvalley.

VI = Vakinhoudelijk
O = Onderwijs

M&U = Methoden & Uitgevers
EXC = Excursie

Workshopronde A

A01	VI	Schokgolven door Nederland.	Wiering
A02	VI	De uitdagingen voor landhervorming in (post)conflict situaties	Van Leeuwen
A03	VI	Smart City: belofte, illusie en praktijk	Sengers
A09	O	Toetsen, hogere orde denkvaardigheden en het schoolexamen	Bijsterbosch, Rooseboom, Essenburg & Terpstra
A10	O	Geografisch nieuws in de klas	Kalsbeek & Booden
A11	O	Gaming voor een slimme en leefbare stad	Favier & Bosdijk
A12	O	Waterbewustzijn in de polder	Bosschaart
A13	O	10 redenen om (Q)GIS in de les (te gaan) gebruiken	Korevaar & Duivenvoorde
A14	O	Rampen? Ervaar ze met heel je lijf	Diederiks & De Busser
A27	M&U	De dag waarvan je wist dat hij zou komen	Fock & Eysbach
A28	M&U	Hoe kun je het wereldbeeld van leerlingen verbeteren?	Zwinkels
A29	M&U	De digitale Bosatlas (Kleine en Grote).	Venema

Workshopronde B

B04	VI	Disaster Governance: sociaal-natuurlijke rampen in Nieuw Zeeland, Chili en Nederland	Bakema
B05	VI	Migratie: meningen en feiten in een tijd van apocalyptische toekomstscenario's	Lucassen
B06	VI	Rampen en kaarten en rampen	Storm
B15	O	Culinaire Geografie: Aardrijkskunde próéven	Schuring
B16	O	Jeugdboeken in de aardrijkskundeles	Kleinhuys, De Beer, & Van den Berg
B17	O	Migratie en Storymaps	Favier & Van den Bosch
B18	O	HAZAGORA: overleef jij de volgende geo-ramp?	Mossoux & Poppe
B19	O	Hoe denken leerlingen over klimaatverandering?	Bosschaart
B20	O	Geo Future School	Russchen & Adriaens
B30	M&U	Het integrale waterbeleid in uw dagelijkse lespraktijk	Peters & Limbeek
B31	M&U	Een nieuwe atlas voor het voortgezet onderwijs	Boddaert
B32	M&U	Ontdek de nieuwe buitenland voor vmbo bovenbouw	Venhoven

Workshopronde C

C07	VI	Stedelijk geweld en de (beeld)vorming van de Franse banlieues	Slooter
C08	VI	Politiek en religie in Brazilië	Ebbers
C21	O	Geo-Olympische toetsen en veldwerk in de klas	Ankoné, Peters & Schuring
C22	O	Organiseer de GEObattle op jouw school	Westerveen, Wiegink & Nawijn
C23	O	Hazard management in de klas met geo-ICT	Booden & Kalsbeek
C24	O	YouTube video's (niet) in de klas	Peenstra
C25	O	Van lesboek naar werken vanuit doelen	Wevers & Geurts
C26	O	Beeldvorming Brazilië en Zuid-Amerika	Palings
C33	M&U	De Geo vmbo bovenbouw maakt grenzen en identiteit leuk	Wieringa
C34	M&U	De wereld van gaswinning in Bolivia	De Wolf
C35	M&U	140 jaar De Bosatlas	Tichelaar
C36	M&U	Ontdek de nieuwe buitenland voor de onderbouw	Venhoven

Excursies

BC101	EXC	Blauwe Kamer	Utrechts Landschap
BC102	EXC	Gebiedsontwikkeling op kazerneterreinen: de Veluwe Poort	Kerssemakers
BC103	EXC	KennisCampus Ede	Müller & Dimmendaal

Borrel

	O	Teachmeet	Peeters & Vonk
--	---	-----------	----------------

Inschrijfformulier

KNAG Onderwijsdag 10 november 2017, CineMec, Ede

Inschrijven voor de KNAG Onderwijsdag kan ook online, ga naar geografie.nl/onderwijsdag

Graag volledig en met blokletters invullen

Naam: _____ M/V*

Voorletter(s): _____ KNAG-lid: Ja/Nee*

Adres: _____

Postcode/plaats: _____ Telefoon: _____

E-mail (privé): _____ E-mail (werk): _____

Ik ben nog geen lid maar ik stuur nu wel het tweede formulier mee, waarbij ik lid word van het KNAG.

Ik ben werkzaam of loop stage/studeer:

- in de onderbouw van het vo op de pabo
 in de bovenbouw van het vmbo op een lerarenopleiding
 in de bovenbouw havo/vwo anders, namelijk _____

Naam school: _____

Adres school: _____

Postcode/plaats school: _____

Telefoon school: _____

Ik wil wel/niet* een nascholingscertificaat ontvangen van het KNAG.

Geboortedatum: _____ Geboorteplaats: _____

Optie 1: Alleen sessies, geen excursie

	Ronde A	Ronde B	Ronde C
Eerste voorkeur sessie	nr.	nr.	nr.
Tweede voorkeur sessie	nr.	nr.	nr.

Optie 2: Sessie in ronde A, excursie tijdens rondes B+C (let op: toeslag voor excursies)

Eerste voorkeur sessie ronde A	nr.	Tweede voorkeur sessie ronde A	nr.
Eerste voorkeur excursie rondes B+C	nr.	Tweede voorkeur excursie rondes B+C	nr.

Het nummer van de sessies en de ronde waarin ze worden aangeboden vindt u in het programma. Alle excursies vinden plaats in ronde B+C.

Indien u geen of geen geldige tweede optie invult, behoudt het KNAG zich het recht voor om, indien de sessie van uw eerste keuze vol is, u zonder vooraf overleg in een andere sessie te plaatsen. Check eventueel op geografie.nl of sessies of excursies vol zijn.

* Doorhalen wat niet van toepassing is

Schrijft zich in voor de Onderwijsdag op 10 november 2017

	Vóór 10-10	Na 10-10
☐ KNAG-lid	€ 135	€ 160
☐ Geen lid	€ 235	€ 260
☐ Student-lid KNAG	€ 35	€ 45
☐ Student geen lid (als voltijds student ingeschreven)	€ 75	€ 85
☐ Toeslag voor excursies 101, 102, 103	€ 17,50	€ 17,50

Totaal verschuldigd bedrag: €

Wanneer u nu lid wordt van het KNAG met het tweede formulier, dan betaalt u direct de ledenprijs.

Eenmalige SEPA-machtiging

Incassant: Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, Utrecht

Incassant ID: NL35ZZZ405321030000

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming:

- Aan het KNAG om een eenmalige incasso-opdracht te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven.
- Aan uw bank om eenmalig een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van het KNAG.

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

IBAN: _____ Handtekening: _____

t.n.v.: _____

te: _____

Datum: _____

Naam: _____

E-mail betaler (indien anders dan deelnemer Onderwijsdag): _____

Stuur dit formulier uiterlijk 24 oktober 2017 naar:

KNAG, Postbus 805, 3500 AV Utrecht

NB: Plaatsen worden op volgorde van inschrijving toegewezen. U ontvangt geen bevestiging van uw opgave; zonder tegenbericht bent u automatisch geplaatst.

Ongeveer twee weken voor de Onderwijsdag ontvangt u een bewijs van inschrijving en de benodigde informatie.

Restitutie is niet mogelijk. Op uw inschrijfbewijs kunt u wel een vervanger sturen.

Raadpleeg www.geografie.nl/onderwijsdag voor het laatste nieuws over de Onderwijsdag.

Aanmeldingsformulier lidmaatschap KNAG

**Aanmelden voor een KNAG lidmaatschap kan ook online,
ga naar geografie.nl/knag/lidmaatschap**

Het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG) zet zich in voor het totale vakgebied van de geografie. Naast belangenbehartiging, het organiseren van o.a. de jaarlijkse Onderwijsdag, excursies en lezingen geeft het KNAG het tijdschrift *Geografie* uit en hebben leden toegang tot het exclusieve deel van geografie.nl.

Het KNAG wil u graag als lid verwelkomen. Ieder nieuw lid krijgt een welkomstgeschenk. Bovendien profiteert u met uw lidmaatschap ook op deze Onderwijsdag van het voordeliger ledentarief.

Aanmeldingsformulier graag volledig en met blokletters invullen.

Achternaam: _____ M/V* _____

Voorletter(s): _____ Titel(s): _____

Roepnaam: _____ Geboortedatum: _____

Wonen

Adres: _____ Postcode/plaats: _____

Land: _____ E-mailadres: _____

Telefoon: _____ Mobiele telefoon: _____

Studie

Instelling: _____ Specialisatie(s): _____

Studierichting: _____ Jaar afstuderen: _____

Werk

Werkgever: _____ Afdeling: _____

Functie: _____ E-mailadres: _____

Adres: _____ Postcode/plaats: _____

Land: _____ Website: _____

Telefoon: _____ Mobiele telefoon: _____

* doorhalen wat niet van toepassing is

Ik meld mij aan voor het:

☐ Lidmaatschap met <i>Geografie</i>	Prijzen 2018 ^{a)}
€ 98,50
☐ Reductielidmaatschap vmbo** met <i>Geografie</i>	€ 74,00
☐ Studentlidmaatschap met <i>Geografie</i>	€ 35,00

** indien u lesgeeft op een vmbo-school en in de regel naast aardrijkskunde ook andere vakken geeft

Het lidmaatschap/abbonnement gaat direct in. Ik ga betalen per 2018. Het laatste nummer van *Geografie* van 2017 ontvang ik gratis.

Het lidmaatschap wordt ieder kalenderjaar automatisch verlengd tenzij voor 1 november schriftelijk is opgezegd.

Als KNAG-lid ontvangt u automatisch de gratis digitale Nieuwsbrief KNAG & Onderwijs.

Als welkomstgeschenk ontvang ik graag:

- T-Shirt I♥AK:
svp aanvinken: S M L XL
 dames heren

- The Times Mini Atlas of the World*

Doorlopende SEPA-machtiging

Incassant: Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, Utrecht

Incassant ID: NL35ZZZ405321030000

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming:

- aan het KNAG om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schijven.
- aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van het KNAG.

Als u het niet eens bent met de incasso kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

IBAN: _____ Handtekening: _____
t.n.v.: _____
te: _____
Datum: _____
Naam: _____

- Ik ontvang liever een nota.

Stuur dit formulier naar: KNAG, Postbus 805, 3500 AV Utrecht

a) De tarieven gelden voor Nederland. Voor verzending van *Geografie* naar het buitenland worden extra abonnementskosten (€19) in rekening gebracht. Buitenlandse abonnees krijgen een nota.

Organisatie Onderwijsdag 2017

Vormgeving

Ineke Oerlemans

Druk

Drukmotief, Apeldoorn

Informatie

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
Postbus 805
3500 AV Utrecht

[e] info@knag.nl

[t] 030-7115110

[i] www.geografie.nl

